

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbirka map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

od kraje Ořechoviček (ZM ČSFR 24-34-13, 1:10000, v okolí bodu 457 mm od Z s. č. a 31 mm od J s. č.).

Martin Kuča, Petr Žákovský, FF MU Brno

Resumé:

Ořechov (Bez. Brno-město), „Pisoňky“. Ältere Bronzezeit. Einzelfund. Terrainbegehung.

OTROKOVICE (k. ú. Kvítkovice u Otrokovic, okr. Zlín)

„Chmelín“. VS, KLPP. Sídliště. Záchraný výzkum.

Známa polykulturní lokalita v poloze „Chmelín“ leží na severovýchodním okraji obce Kvítkovice, na terénní vlně zvedající se nad levobřežní údolní nivou řeky Dřevnice, nedaleko jejího ústí do Moravy, v nadmořské výšce 194-202 m. V srpnu 2000 zde výkop pro plynovodní potrubí zachytil 10 pravěkých objektů, z nichž čtyři byly neolitické (viz kap. Neolit) a čtyři pocházely z konce starší nebo pozdní doby bronzové (věteřovská skupina, KLPP); dva z objektů neobsahovaly dostatečný datovací materiál.

Věteřovská skupina

Zahloubený objekt věteřovské skupiny se nacházel jižně od tzv. „staré malenovské silnice“, vedoucí z Kvítkovic do Zlína - Malenovic, v místech, kde svah terénní vlny „Chmelín“ již přechází do rovinaté části trati „Zadní Mezicestí“. Ležel izolovaně, ve vzdálenosti ca 120 m od nejbližších objektů LnK a KLPP. Výkop pro plynovod zachytil jeho jižní část v délce 380 cm, postupně klesající dno sahlo do hloubky téměř 2 m. Homogenní černošedý zásyp obsahoval věteřovskou keramiku (zlomky koflíku, okraje a dna hrnců, zlomky cedníku, okraj misky s lalůčkovitě vytaženým výčnělkem, okraj nádoby zdobené mřížkovým ornamentem aj.), dále mazanici a kusy spáleného dřeva, které ležely na dně objektu. Některé keramické zlomky byly přepáleny a deformovány žářem. Jako příměs se v obsahu věteřovského objektu vyskytly též zlomky mladší, patřící s největší pravděpodobností platěnické fázi KLPP.

Nejde o první doklad věteřovského osídlení na katastru Kvítkovic. Na severovýchodním okraji obce, ve vzdálenosti cca 450 m západním směrem od nynějšího nálezů, byl v r. 1968 při stavbě rodinného domku narušen věteřovský objekt, obsahující typickou keramiku, zlomky zrnitěrek a spirálovitě stočený bronzový drátek. Další věteřovské sídliště bylo objeveno v roce 1999 při záchranném výzkumu ve Zlíně - Malenovicích (trať Mezicestí), ve vzdálenosti zhruba 800 m východně od „Chmelína“.

Kultura lužických popelnicových polí

Tři objekty KLPP zachycené rýhou pro plynovod ležely (společně s objekty LnK) na mírném, severně až severovýchodně orientovaném svahu Chmelína, který se zvedá z inundačního pásma kolem řeky Dřevnice. Dva z nich (objekty 6 a 8) můžeme označit jako typické zásobní jámy trapezovitého průřezu, jejichž dno dosahovalo hloubky více než 170 cm. Jejich čemohnědý zásyp obsahoval zlomky mazanice, keramiku a uhlíky, které tvořily místy větší koncentrace v podobě spálených kusů dřeva, z výplně objektu 8 pochází navíc masivní zrnitěřka. Na základě nalezené keramiky (zlomky stříbřitě tuhovaných a zdobených šálků s hrdlem, výdutě amfor zdobených žlábkováním a rýhováním, soudkovité nádoby s plastickou lištou pod okrajem, poklice sprstencovitou úchytkou, hrubkovité šterchátko (?) aj.) můžeme objekty zařadit nejspíše do slezsko-platěnické fáze KLPP.

Jiří Kohoutek, ÚAPP Brno

Jana Langová, Muzeum JV Moravy ve Zlíně

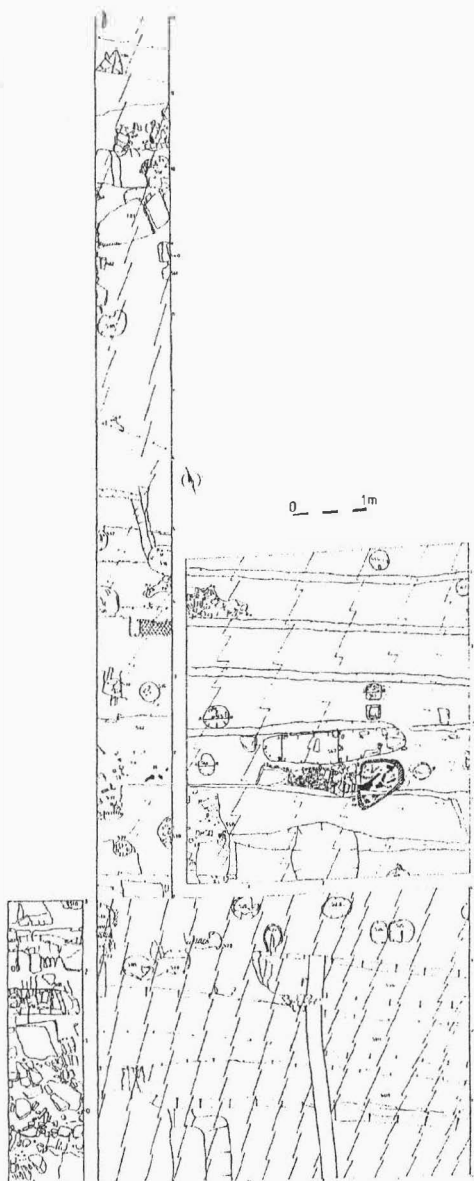
Resumé:

Otrokvice (Kataster Kvítkovice u Otrokovic, Bez. Zlín), „Chmelín“. Věteřov-Gruppe, Kultur der Lausitzer Urnenfelder. Siedlung. Rettungsgrabung.

PODMOLÍ (okr. Znojmo)

„Šobes“. ÚK, KSPP - podolská fáze. Výšinné sídliště, hradisko. Záchraný výzkum.

Při záchranném výzkumu na hradisku „Šobes“ byla nalezena řada nálezů náležející do doby bronzové. Ojedinelými střepy je zde doloženo osídlení únětickou kulturou. V období kulturního komplexu středodunajských popelnicových polí - podolské fázi - vzniká na celé 17ha ploše hradisko s opevněním. Je osídlena plošina na úzké přístupové šíři, šíje je přefáta nejméně dvěma příkopy a mohutným valem, který je doposud patrný v terénu. Na zbylém obvodu hradiska lze, vzhledem k prudkým srázům, předpokládat lehčí opevnění v podobě dřevěné palisády, které však doposud nebylo prokázáno. Není zcela jasné, zda byla rozčleněna i vnitřní plocha hradiska. Z období podolské fáze byla získána početná kolekce několika set kusů keramiky, která je doplněna keramickými kolečky, přesleny, kamennou industrií, mazanicí aj. Za nejdůležitější zjištění lze považovat výsledky plošného odkryvu, kterým se podařilo prokázat existenci umělých zářezů a teras pro výstavbu nadzemních staveb obytného či hospodářského účelu a odkryvu části půdorysu nadzemního domu s kúlovou konstrukcí, který je jednou z mála dokladů nadzemních staveb na hradiscích tohoto období. V sondách 4 a 7 se podařilo nalézt 4 pozůstatky na sucho kladených zídek (obr. 4), za které byla do roviny dosypána kamenná suť. Tak byla spolu s menšími terénními

Obr. 4 Podmolí, „Šobes“. Část půdorysu nadzemního domu s kůlovou konstrukcí v sondách 2, 6-7, 10.

Teil des ebenerdigen Baues mit Pfostenkonstruktion in Sondagen 2, 6-7, 10.

zářezy vytvořena jakási plata, plošiny, které byly využity pro sídelní aktivity. V sondách 2, 6, 7 a 10 byla prozkoumána část půdorysu nadzemního domu s kůlovou konstrukcí se zjištěnými rozměry 5x5 m. Původní rozměry domu lze odhadnout na 5x8-10 m. Uvnitř domu se nacházelo otopné zařízení, pec se spodní částí topeniště zapuštěnou do skalního podloží. Před pecí se nacházely zbytky kamenného štětu a ze severní strany byl prostor ohraničen pátým žlabem. Z jámy uvnitř domu se podařilo

získat drobné zlomky jantaru, které dokládají obchodní kontakty s Baltem. Zánik hradiska lze spojit s katastrofou v podobě požáru, který ho pravděpodobně zcela zničil. Je doložen koncentracemi mazanice kolem domu, druhotně přepálenými kameny a skalním podložím ve výplni a kolem kůlových jam, ale i z vnitřní části tělesa valu. Po požáru intenzita osídlení zeslábla a jsou zde výzkumem doloženy pouze ojedinělé zlomky germánské keramiky z doby římské, jeden zlomek pozdně antické proveniencce a jeden stěp s násobnou vlnicí, datovaný do středohradištního období, který pochází z povrchového sběru P. Vrška. Novou intenzitu osídlení zde dokládá kamenná podezdívka stavby z průběhu 16.-17. století s řadou nálezů keramiky. Tyto sídelní aktivity lze spojit s novou kolonizací tohoto prostoru a intenzivním zemědělským využíváním (pole, sady, vinice) vhodných poloh kolem řeky Dyje.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Podmolí (Bez. Znojmo), „Šobes“. Aunjetitzer Kultur, Kultur der mitteldanubischen Urnenfelder, Podolí-Phase. Höhensiedlung. Rettungsgrabung.

PODOLÍ (okr. Brno-venkov)

„Nad paloukem“. ÚK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Poloha lokality: ZM ČR 1:10000 list 24-43-01, v souřadnicích od Z s. č., od J s. č.: ([424,282], [422,282], [400,281], [392,279], [389,278]) mm. Výkopovou rýhou byla zachycena pravděpodobně zásobní jáma (K. 503) s nálezem kostí (lidských-dítě?), která náležela do období únětické kultury starší doby bronzové. Další 4 objekty lze na základě dislokačních a analogických znaků (zásyp atd.) zařadit obecně do pravěkého období (viz kap. Neolit, Středověk a novověk).

„Příčný“. ÚK, mladší doba bronzová. Sídliště. Záchraný výzkum.

Celkem bylo výkopovou rýhou DOK zachyceno v blízkosti samoty Kandie 6 archeologických objektů. Poloha lokality: ZM ČR 1:10000 list 24-43-01, v souřadnicích od Z s. č., od J s. č.: ([309,254], [302,252], [298,251], [283,252], [278,252], [260,250]) mm. Nejstaršímu období (únětická kultura starší doby bronzové) náležela sídelní jáma K. 501, ze které byl získán typický stěpový materiál. Na přelom střední a mladší doby bronzové lze datovat poměrně rozsáhlý hliník K. 502. Ostatní objekty lze podle charakteru zásypu a díky absenci datovacího materiálu zařadit jen rámcově do období pravěku.

Petr Kos, ÚAPP Brno